

AUGUSTIN CUPŞA

**AŞA SĂ
CREASCA
IARBA
PE NOI**

 HUMANITAS
BUCUREŞTI

*Pentru Laura,
pentru Ioana când va fi mai mare*

LA SUPRAFAȚĂ LUCRURILE SUNT TULBURI, CA ȘI cum o foiță de clasor ar acoperi poza, trebuie să te uiți de-aproape și cu greu reușești să le deosebești fețele, probabil a nins toată ziua și toată noaptea, și în ziua de dinainte, iar ei au înțepenit în nămeți și s-au amestecat cu mormanele dimprejur, zici că i-a luat cineva și i-a făcut grămezi, grămezi, fețele lor și cataroaie albe, dar cam la fel și unele, și altele, și mâinile lor nemișcate sunt albe, și pulberea de pe paltoane, și bocancii înfundați până la glezne în troiene, și bărbile lor nerase sunt albe. Și întunericul dimineții e alb.

Și la picioarele lor zac împrăștiate potârniche și câțiva fazani, și asta e și mai greu să-ți dai seama, că arată ca niște stropi negri pe zăpadă, dar eu știu sigur ce-s, știu de la Tuică și știu și unde-i făcută poza, undeva aproape de bariera drumului ce se desprinde din șosea și o cotește spre aerodromul militar, pentru că în spatele lor sunt pâlcurile de arțari și de plopi argintii și sălciile îndoite din buza Jiului, iar deasupra, unde

vine o bandă lată despre care ai putea să crezi că-i muchia unui zid, începe pădurea de ceri de pe dealurile Bucovățului, și, dacă te străduiești îndeajuns, poți să vezi în desişul ei șleurile, subțiri și tremurate, ca și cum filmul ar fi fost zgâriat cu vârful unui ac.

Ăia de-ai lui Tuică, de la *Asociație*, stau drepți, cu puștile pe umăr sau sprijinite în șold, iar golanii din cartier, gură-cască și hoți de lemne, s-au înghesuit, la figurație, pe tăpșanul de pe marginea drumului, și ei încordați și posomorâți, de parcă toți au fost părtași la o treabă murdară, ceea ce-i cam adevărat, cică unul din ei a mierlit-o nasol, l-a doborât Tuică, chipurile din greșală, i s-a descărcat pușca și l-a umplut de alice, iar ăsta a murit la spital după câteva zile, de infecție, dar umblă vorba că Tuică a tras intenționat în el când l-a avut la ochi, strângând lemne, ăsta era fratele unuia, Nicu, căruia i se zicea Zgardă, și avea să-i dea mulți bani la zaruri și l-a dus cu zăhărelul luni întregi și, pe urmă, el și alți doi i-au călcat casa și au luat de la Tuică banii ca să-i întoarcă tot lui, dar ce s-a întâmplat, de fapt, pe luncă în ziua aia nu s-a aflat niciodată, și Tuică, în loc să intre pentru omor cu premeditare, a scăpat basma curată, că frate-su avea grade în Miliție și relații mari în procuratură. Nu se mai vorbește de mult de povestea asta, și imediat după Revoluție lucrurile au ajuns așa de amestecate și de ușor de făcut, dacă-ți trebuia pușcă sau un pistol, treceai cu bacul pe la Calafat, cică, bulgarii opreau mașinile pe șosea cu kalașnikoa-vele furate din cazărmi, ca să le plătești taxă de drum, așa că la Vidin îți puteai lua o armă și cu șaij' de dolari.

Tuică-i moț, în centrul pozei, cel mai înalt dintre ei, cu aproape o palmă peste ceilalți, cu căciula lui de *activist*, din blană de vulpe, îl mai vezi cu ea pe cap prin cartier, deși s-a cam jigărit, căciula, zic, dar nici el nu stă prea bine, o poartă de la prima lapoviță până se încălzește vântul în aprilie și lângă el – chiar fi-su, Tavi, de care nu s-a mai auzit nimic de câțiva ani, se zice că l-a spulberat trenul lângă Brescia, la ieșirea dinspre Chiaviche, și nu se știe ce învârtea pe acolo și ce căuta în noaptea aia cețoasă pe liniile de tren, n-avea nici marfă, nici acte prin haine, locomotiva l-a izbit în plin și l-a făcut în așa hal, că nu l-a mai putut recunoaște nici fidanzata lui, totuși, e destul de sigur că ăla era el, pentru că a doua zi, în Parco Gallo, l-au umflat carabinieri pe Zgardă când încerca să plaseze niște marfă, apare și el în poză, și cel mai probabil a vrut să-l răz-bune pe frat-su și i-a dat brânci lu' Tavi din vagon și după aia l-a pus pe șine, ca să nu se mai știe nimic sau pur și simplu i-a dat în cap pe câmp și după ăia a făcut aceeași chestie, oricum, Zgardă n-a recunoscut nimic în anchetă, a stat chiuso doar pentru trafic de droguri și după vreun an jumate i-au dat drumul și i s-a pierdut urma și n-a mai călcat pe la noi și, binențeles, nici pe Tavi nu l-am mai văzut pe-aici. (Mare păcat cine n-a mai apucat finalul returului atunci, că Știința a făcut a doua oară eventul', și-atâta fericire ce-a mai fost pe capul meu în vara aia, nici nu mai zic.)

Ceilalți sunt toți în viață, dar nici unul nu mai trece pe-acasă, n-a fost vina lor în treaba asta, cel puțin nu

direct, însă au și ei altele nasoale care-i pândesc, și dacă mai vin, vin noaptea pe ascuns, stau un pic și se cară, cel mai ușor poți să dai de Văru', lumea crede că ar fi vărul lui Giani, deși asta n-are cum, pentru că Văru' e român și Giani e țigan, dar e mâna lui dreaptă și se ocupă de afacerile lui în Craiova și prin București și ar putea fi vărul oricui bun să tragă un ban de pe el, chiar și al meu, și lângă el e chiar Giani, care a luat-o pe Isidora, sora mai mare a lu' Larisa, și învârte lucrurile în Milano, pe la Cascina Bovisa, unde s-au strâns toți românii și toți țiganii după ce-au șters-o de aici, apoi vine Nicu, ăla mai scund și mai îndesat, Lela Maradona, țigan și el, acum pe dușmănie cu Giani și cu neamurile lui, și încă doi mai puțin notabili pe rândul din față, stau cu câte un genunchi în zăpadă și celălalt îndoit, de parcă ar fi în poza de club, înainte de finala Cupei sau de începutul sezonului, și ceva câini leșinați în preajma lor, iar ăla care se ține mai deoparte de restul și pare încurcat, cu mâinile drepte pe lângă corp, ca niște stinghii, și are capul dezgolit, ăla bănuiesc că e taică-miu. N-aș putea să bag mâna în foc, n-ar băga nici el, și poate nici maică-mea, deși se zice că femeile știu cel mai bine lucrul ăsta, dar pentru că e stingherit și fricos, ăla care stă tot timpul pe bară și se uită, nici prea aproape ca să și-o fure dacă se întâmplă vreo belea, nici prea departe ca să nu știe cum merge treaba, cu dreptul de o parte și stângul de cealaltă parte a liniei ce te face părtaş, zici că-i gata s-o roiască imediat cum se împute treaba, numai el poate să fie.

Pe dosul pozei se vede scrisul înclinat al lui Tuică, cu un vârf de creion chimic, muiat pe limbă, scrie *19 ianuarie*, restul e neclar, nu se-nțelege, s-a șters și s-a și întinat cu ceva grăsime, de-abia poți să ghicești cifrele. Totuși, anul e foarte important. În sezonul ăla, Știința a făcut primul event din istorie, i-a mai luat un titlu lu' Dinamo, și în finala Cupei i-a dat șase goluri lu' Poli și au urlat de bucurie în peluză, pe 23 August, Văru' și Giani și taică-miu și ceilalți și a urlat și Tuică acasă, în fața televizorului, și a spart de perete o sticlă de vin, și-acum se mai vede pata aia gri-albăstruie, și la spital maică-mea a țipat odată cu ei și am țipat și eu că am venit pe lume într-o zi grozavă ca aia, dar cred că eu n-am țipat tocmai de bucurie.

Și pe lângă că-i voalată, poza s-a și mățuit, atâta am frecat-o prin buzunare. Peste tot o luam cu mine, iar Edi când mă vedea cu ea, mă bâzâia că-s fixist, cică-i de pomană să te uiți la poze, pozele-s mincinoase și n-ai ce să afli din ele, oamenii sunt ce crezi tu că sunt, nu ce au fost ei în realitate, și poate că avea dreptate și eram eu *fixist*, dar nu mă puteam abține să n-o cercetez cu atenție, să nu caut o breșă pe unde să mă strecur înăuntru și să descopăr de unde începe greșeala. Și când stăteam așa, cu poza în poală, Tobă s-a băgat peste mine și mi-a smuls-o din mână și mi-a suflat în obraz mirosul acrișor și un pic dulceag de corcodușe amestecate cu scuipat. Cică, ce-i asta? A întors-o pe partea cealaltă și l-a ginit pe Tuică imediat.

— Aham, ăsta-i băbălău', mi-a arătat cu degetul și s-a uitat la mine încântat, cum făcea în clasă, dacă i

se întâmpla, dar nu i se prea întâmpla, să știe câte ceva, și-atunci i se inunda mutra de bucurie și-i străluceau obrazii ca neoeanele de pe Mercur, flutura din mână sau direct țâșnea în picioare și după ce zicea ce avea de zis se așeza pe scaun și se uita în jur mândru nevoie mare, să fie sigur că noi am reținut că el a știut și, pentru că aștilalți nu se arătau prea impresionați, ba chiar îl luau la mișto, se pleoștea la loc și începea să bombăne că lumea are ceva cu el și ceilalți i se pun de-a curmezișul.

Mânjii ronțăiau și ei corcodușe, fără să fie interesați de poză, stăteau în fund, cu picioarele îndoite și coatele sprijinite pe genunchi, rotindu-și ochii ca doi popândăi peste pârloagele strălucitoare în lumina amiezii și tufele înalte de la marginea digului. Dar se uitau degeaba, soarele dogorea și cerul era greoi și tulbure ca apa în care ai muiat rufele de-o lună, și când e atât de cald, mărghinașul stă ascuns pe o creangă, la adăpostul pădurii și nu iese la vânat decât dacă vede vreo pradă deosebită.

După râu, de partea cealaltă, broaștele începuseră să orăcăie și sus, pe pod, a trecut o mașină, în viteză, stârnind o coamă de praf în urma ei, apoi praful ăsta a plutit înspre câmp ca o pulbere de cărămidă și s-a stins și iar s-a lăsat tăcerea. Și nu se mai simțea nici adierea aia subțire, de dimineață, și aerul de sub oțetari zăcea acru și putred, între pânzele mari de păianjeni, și mirosul lui îmi făcea greață.

Doar Tobă și aștia n-aveau nici o treabă, rodeau corcodușe.

Bine că s-a răstit Edi la el, Tobă, îmi faci pe creier.

Nu trebuia să fii tare isteț să-ți dai seama că era cu capsă pusă și trebuia să umbli piano pe lângă el, ca să nu te trezești că zbiară la tine; bine, toți eram cu capsă pusă, după o zi aproape pierdută, numai Tobă nu s-a prins că Edi mai avea un pic și dădea în clocot. Și-a tras spre el tricoul transpirat în care adunase corcodușele.

— Vrei?

Edi l-a îmbrâncit nervos, cu cotul.

— Nu trebuia să te deranjezi pentru mine.

— Că ce, te oftici că pe mine nu mă doare burta de la corcodușe?

— Numa' de la foame să te doară pe tine, i-a zis.

Pe urmă, s-a ridicat și s-a dus până la marginea pâlcului de aluni cenușii și s-a uitat spre plasa spânzurată între crengile arțărilor, doi învecinați, aproape că și atingeau crengile între ei. Locul îl alesese el, ca să întindem plasa, gândindu-se că orice pasăre ar fi coborât să se adăpostească de arșită, ar fi picat în ea, și ne chinuiserăm ceva ca să o aranjăm cum trebuia, dar, după părerea mea, nu era un loc bun. Prea în soare, ramurile prea joase și copacii prea departe de apă. (N-a vrut să m-asculte când i-am zis.) S-a întors dezamăgit și s-a lăsat la loc în fund, apoi s-a apucat să-și maseze piciorul și să-și mângâie cu palma glezna peste care cusăturile se împleteau ca niște fire de sârmă ghimpată, fluierând în surdină.

— 19 ianuarie, a citit Tobă pe dosul pozei. E ziua ta?

— Ziua mea vine acuma, boule, anul trecut ai băgat tort până ai făcut pântecarie, ai și uitat?

Din roșu cum era, Tobă s-a făcut teracotă.

— Mama a zis că frișca era ec-spirată.

— Nu era *ec-spirată*, că a făcut-o Ina, în casă.

— Da, da, bine, cum zici tu, nu mă cert cu tine.

A mai molfăit un pic, apoi a înțepat poza cu un deget lipicios.

— Și asta ce-i?

— E locul ăsta, tu chiar nu-ți dai seama?

— Ăă, nu se vede limpede, ce să zic?

Frații Mânzu au pufnit și au chicotit și și-au dat coate, suficient de mult și de tare ca să arate că râdeau de prostia lui, iar Tobă s-a fâstâcit și mai rău.

— Ce, mă, ce-i de răs? Scria acolo Lunca Jiului și atunci era limpede, că așa poate să fie și altundeva, nu? Copaci sunt peste tot.

— Da, a zis Edi, și pe unu' l-am pus în poartă, dar nu s-a lovit mingea de el.

Tobă s-a apucat să protesteze, că el nu avea *profil* de portar, că de asta am luat o ploaie de goluri duminică, el trebuia să fie mijlocaș, a încercat să explice cum ar fi trebuit să fie schema, dar nu s-a auzit ce-a zis pentru că am izbucnit cu toții în răs, chiar și Tomi Țiganu, care nu era niciodată băgat în vreo echipă, a chicotit înfundat, doar Edi n-a schițat nici un zâmbet, a continuat să-și maseze glezna, și eu am tras cu ochiul la piciorul lui plin de copci, la cicatricile amestecate, unele peste altele, ca o plasă de fire, albicioase și groase, brăzdându-i pielea bronzată de pe încheietură până sus, pe pulpă, cam la fel ca firele împletite în plase, plase care tot așa te strâng și nu te mai lasă să te miști, și

dintr-odată am simțit o mie de ace în picior și o gheară rece în burtă, de parcă mie mi s-ar fi întâmplat chestia aia, nu lui, și exact atunci el și-a răsucit capul spre mine, iar eu mi-am mutat privirea în altă parte, ca să nu-i treacă prin cap, cumva, că mi-era milă de el. Pentru că milă nu mi-era, mi-era mai mult ciudă. Pentru că atunci când jucam câte-o miuță, nu puteai să-ți dai seama că Edi avea ceva la picior, toți voiau să-i ia cu el în echipă, și dacă mergea, și dacă alergam ușor, și când umblam sus, jos, pe coclauri, să prindem păsări, tot Edi era cel mai iute dintre noi, doar dacă-l forțam să bage un sprint mai tare, atunci se vedea diferența, se vedea că Edi n-o să mai poată să facă jocul de picioare de mai înainte și n-o să mai poată să fenteze, să alunece de pe-un vârf pe altul, cum numai lui îi ieșea, și așa îi zisese și Tuică, că îi pare rău, dar n-o să mai intre la club, și când i-a zis asta, moșu' mi s-a părut sincer, poate singura fază să-l impresioneze cu adevărat în ultima vreme, i-a spus-o din suflet, iar Edi n-a comentat, nu s-a înfuriat, n-a înjurat, n-a insistat, ai fi zis că nici nu se sinchisește, că nu mai dă doi bani pe club. Doar uneori, când voia el, mergea așa, puțin șchiopătat, prin cartier, dacă te chiorai bine, vedeai că-și lasă un pic piciorul drept în urmă și îl ridică cu încetinitorul, își lua un aer demn, de om care a pierdut fără să fie înfrânt, se uita în jur indiferent și mândru, ca să fie sigur că ceilalți îl văd și-și aduc aminte că dintre toți numai el a fost ales la juniori, și să nu uite careva ce-ar fi putut să ajungă el dacă ar fi fost să fie. (Însă n-a fost să fie.)